

10 Adviezen:

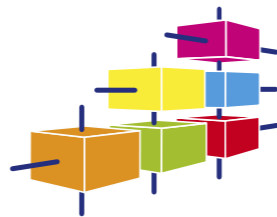
Naar een dagarrangement voor alle kinderen

De *Werkgroep Onderwijs Kinderopvang* is een platform van werkgevers- en werknemersorganisaties en ouderverenigingen met als doel bij te dragen aan een realistische en verantwoorde uitvoering van het beleid met betrekking tot voor- en naschoolse opvang. Ook wil de WOK de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang versterken.

Andere Tijden in onderwijs en opvang
Een samenwerking van VOS/ABB, Brancheorganisatie Kinderopvang, PO-Raad, Het Kinderopvangfonds en BOiNK

Het *project Andere Tijden in onderwijs en opvang* ondersteunt de invoering van andere schooltijden en de ontwikkeling van kindcentra 0 tot 12 jaar, met als doel meer kwaliteit en rust te brengen in de dagindeling van kinderen, ouders, leerkrachten en pedagogisch medewerkers.

Naar een dagarrangement voor alle kinderen

De *Werkgroep Onderwijs Kinderopvang (WOK)* en het *project Andere Tijden in onderwijs en opvang* presenteren hier gezamenlijk tien adviezen voor een beter stelsel van onderwijs en opvang voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Met deze adviezen bouwen we voort op de *10 Adviezen: Naar een dagarrangement voor het schoolgaande kind* die de WOK in 2007 heeft gepresenteerd en de *Werkagenda Nieuwe Tijden* uit 2008.

Schoolbesturen, kinderopvangaanbieders en gemeenten hebben de afgelopen jaren de handschoen opgepakt. Ze slaan de handen ineen om dagarrangementen neer te zetten: een breed sluitend aanbod van onderwijs, opvang en vrijetijdsactiviteiten. Ze onderzoeken of gaan over op andere schooltijden. Koplopers zetten nieuwe praktijken neer, in allerlei varianten, in eigen tempo, met als meest vergaande vorm: het kindcentrum waarin professionals met verschillende achtergronden gezamenlijk werken aan de ontwikkeling van kinderen van 0 tot 12 jaar. Het is een sterke, onomkeerbare veldbeweging, ontstaan en gevoed door bevlogen pioniers, pragmatische vernieuwers en strategische doeners die ontdekken dat het beter, leuker, handiger en slimmer kan. Tegelijkertijd wordt het financiële speelveld anno 2012 duidelijk kleiner. De 'stip op de horizon' blijft als ambitie echter bestaan en kan door samenwerking in de praktijk, ook in tijden van krapte, dichterbij worden gebracht.

De hier gepresenteerde adviezen hebben als doel om de opbrengst van de koplopers ook voor de grote groep van reguliere scholen en kinderopvang productief te laten zijn. Ze vormen geen blauwdruk of één scenario, maar een pleidooi voor ruimte en vrijheid om initiatieven uit het veld tot wasdom te laten komen en te borgen. Dat doet recht aan de Nederlandse traditie om in verschillende situaties (stad, platteland, wijk of buurt) lokaal maatwerk te realiseren, ondersteund door een overheid die richting geeft, stimuleert en belemmeringen wegneemt.

Een gezamenlijke opdracht

Een dagarrangement voor alle kinderen vraagt om inzet van de scholen en kinderopvangorganisaties, van de sectororganisaties, de rijksoverheid en van de lokale overheid. De hier gepresenteerde aanbevelingen zijn op al deze partijen gericht. Er is een gezamenlijke inspanning nodig om ervoor te zorgen dat de koplopers vooruit kunnen, de volgers kunnen aansluiten en er wind in de rug is. Daarover gaan de tien adviezen. Sleutelwoorden zijn en blijven: het kind centraal, keuzevrijheid van ouders, kwaliteit, professionaliteit en gelijkwaardig partnerschap.

*Namens de Werkgroep Onderwijs kinderopvang
Gjalt Jellesma, initiatiefnemer Werkgroep Onderwijs Kinderopvang*

*Namens het project Andere Tijden in onderwijs en opvang,
Gijs van Rozendaal, voorzitter Initiatiefgroep Andere Tijden*

mei 2012

ABVAKABO FNV

AOb

Algemene Vereniging Schoolleiders
in het basiss, voortgezet en speciaal onderwijs

VNG
Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Besturenraad
centrum voor
christelijk onderwijs

BOiNK
Betrokkenheid van Ouders in de Kinderopvang en Peuterspeelzalen

CNV Schoolleiders

Brancheorganisatie
Kinderopvang

LOBO
Landelijke Oudervereniging Bijzonder
Onderwijs op algemene grondslag

VGS
vereniging voor
geïntegreerd
achtsonderwijs

VKO
centrum voor
katholiek onderwijs

Nederlandse oudervereniging
Katholiek
Onderwijs

CNV Onderwijs

Ouders
& COO

Vereniging
Openbaar
Onderwijs

verenigde
bijzondere
scholen

ONDERWIJS
IDENTITEIT
LVGS

PO RAAD

vos abb

Andere Tijden in onderwijs en opvang
Een samenwerking van VOS/ABB, Brancheorganisatie Kinderopvang,
PO-Raad, Het Kinderopvangfonds en BOiNK

1 Geef richting

Formuleer een visie op de vormgeving van de voorzieningen voor de ontwikkeling, het onderwijs en de opvang van kinderen van 0 tot 12 jaar

2 Werk vanuit de wensen en behoeften van kinderen en ouders

Stimuleer pedagogisch partnerschap van ouders, school en opvang

3 Investeer in innovatie

Creëer proeftuinen en vrijplaatsen om innovaties te ontwikkelen en te borgen

4 Nieuwe tijden voor onderwijs en opvang

Bied ruimte voor flexibilisering van school- en vakantietijden

5 Stimuleer samenwerking van professionals

Benut de expertise en competenties van verschillende professionals rondom het kind

6 Denk in ruimte voor kinderen

Neem afscheid van het schoolgebouw en (ver-)bouw multifunctionele, flexibele en duurzame centra voor kinderen

7 Maak de weg vrij

Screen de wet- en regelgeving Primair onderwijs en Kinderopvang op tegenstrijdigheden vanuit het perspectief van voorzieningen voor 0- tot 12-jarigen

8 Bundel beleid en middelen

Ontwikkel een integrale visie op (positief) jeugdbeleid, maak verbindingen tussen beleidsdossiers en bundel geldstromen

9 Hef de versnippering in beleidsinitiatieven op

Breng de beleidsdossiers rondom jeugd onder bij één bewindspersoon

10 Organiseer onderzoek, kennisdeling en netwerkvorming

Maak een werkagenda voor de komende 5 tot 10 jaar voor noodzakelijke inspanningen

Geef richting

- Ontwikkel een richtinggevend kader voor een voorziening voor ontwikkeling, onderwijs en opvang van kinderen van 0 tot 12 jaar
- Formuleer het ambitieniveau voor de pedagogische kwaliteit, leerprestaties, inclusiviteit van kinderen, flexibiliteit qua tijden en organisatie, sluitend dagarrangement en de rol van ouders

Toelichting

De afgelopen vijf jaar zijn flinke stappen vooruit gezet in de formulering van een toekomstbeeld, de 'stip op de horizon'. Er is een brede coalitie van werkgevers-, werknemers- en belangengroepen en uitvoeringspartijen die zich vinden in doorlopende dagarrangementen voor kinderen van 0 tot 12 jaar¹. Er is sprake van een doorontwikkeling van de brede school in deze richting². Op tal van plekken ontwikkelen scholen en kinderopvangondernemers hun eigen varianten³. Tijden, locaties en pedagogische aanpak worden afgestemd. Er ontstaat rust in de dagindeling van het kind en de (werkende) ouders. Het vergroot de mogelijkheden voor ouders om aan de arbeidsmarkt deel te nemen of een bestaand dienstverband in uren uit te breiden. Er ontstaat synergie tussen de verschillende voorzieningen rondom het jonge en schoolgaande kind – school, peuterspeelzaal, opvang, sport, cultuur en welzijn. Die synergie versterkt de ontwikkelingskansen van kinderen en bevordert de integratie. Inzet is steeds de totstandkoming van dagarrangementen voor alle kinderen in wijk, buurt en dorp. Uitvoeringsorganisaties werken daartoe lokaal samen aan visie en samenhangend aanbod. Wethouders organiseren zich om lokaal beleid voor geïntegreerde voorzieningen op te zetten⁴. Met een richtinggevend kader vanuit de rijksoverheid wint deze beweging vanuit het veld aan kracht. Sectororganisaties kunnen de samenwerking stimuleren en draagvlak creëren.

Wat vraagt dat van de partijen?

School en opvang (her)ontwerpen de lokale pedagogische infrastructuur, brengen een gevarieerd aanbod van hoge kwaliteit tot stand

Sectororganisaties participeren in proces van beleidsvorming, creëren draagvlak, stimuleren samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang

Lokale overheid ontwikkelt een visie op lokaal jeugdbeleid en faciliteert en regisseert de realisatie van dagarrangementen

Rijksoverheid stelt een richtinggevend kader op voor de ontwikkeling van en onderwijs aan kinderen van 0 tot 12 jaar

¹ Dutch Design, Taskforce Kinderopvang Onderwijs, 2009

² 'Verschijningsvormen brede school', Landelijk Steunpunt Brede School, 2011

³ 'Wij maken werk van kindcentra. Portretten van pioniers', project Andere tijden in onderwijs en opvang, 2012

1

Werk vanuit de wensen en behoeften van kinderen en ouders

- Werk en denk vanuit het principe dat kinderen baat moeten hebben bij nieuwe arrangementen
- Garandeer optimale keuzevrijheid voor ouders

Toelichting

In de adviezen staan de belangen van kinderen voorop: hebben zij het naar hun zin in de opvang en op school? Bieden we hen een omgeving waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen? Worden zij adequaat voorbereid op de toekomst? Daarbij zijn keuzevrijheid van ouders en vraagsturing het uitgangspunt. In het basisonderwijs doet het idee van pedagogisch partnerschap steeds meer opgeld, in de kinderopvang spreekt men van partners in opvoeding. Ouders en school, ouders en kinderopvang hebben elkaar nodig, ook bij de vormgeving van dagarrangementen en samenwerkende voorzieningen. Ouders hebben en houden vanzelfsprekend de primaire verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kind. Ze delen deze taak met medeopvoeders in onderwijs en opvang. Vanuit onderscheiden, helder omschreven, verantwoordelijkheden werken ouders, onderwijs en opvang gezamenlijk aan de integrale ontwikkeling van het kind. Een goede communicatie ondersteunt dit. De wensen van ouders zijn richtinggevend bij het niet- verplichte aanbod. Dit leidt per definitie tot lokaal maatwerk. Informatie richting ouders gaat zoveel mogelijk via één loket. School en opvang evalueren met ouders en houden een tevredenheidsonderzoek. De school kan daarbij zijn voordeel doen met de ervaring van de kinderopvang met de vormgeving van 'klantrelaties'.

Wat vraagt dat van de partijen?

- School en opvang** werken volgens de principes van pedagogisch partnerschap samen met ouders aan optimale ontwikkelingskansen
- Lokale overheid** hanteert belangen van kinderen en ouders als uitgangspunt voor lokaal beleid
- Rijksoverheid** neemt het principe van onderscheiden verantwoordelijkheden op in de lange termijn visie

Investeer in innovatie

- Stimuleer proeftuinen en vrijplaatsen die passen bij de omgeving, de kinderen en de wensen van ouders en professionals
- Creëer rek in regelgeving om innovaties te ontwikkelen en te borgen

Toelichting

Op tal van plaatsen in Nederland hebben samenwerkingsverbanden tussen school en opvang de 'toekomst uitgevonden' ¹. Soms onder de naam van kindcentrum, Sterrenschool of educatief centrum, soms onder die van integraal kindcentrum of de nieuwe school... maar steeds als uitdrukking van de wens van professionals van uiteenlopende achtergronden om samen te werken aan het onderwijs en de opvoeding van kinderen van 0 tot 12 jaar. Deze verandering van onderop doet recht aan de behoefte van lokaal maatwerk, de wens om optimaal rekening te houden met de belangen van kinderen, met vraagsturing en met keuzevrijheid van ouders. De voorlopers die nieuwe organisatievormen neerzetten, doen dit binnen de huidige regelgeving, maar lopen tegen grenzen aan ². Dat komt door uiteenlopende toezichtskaders en kwaliteitsbepalingen, door huisvestingsregels, of verplichtingen bij het overgaan naar nieuwe tijdenmodellen. Regelruimte voor proeftuinen en vrijplaatsen biedt de mogelijkheid om nieuwe concepten tot wasdom te laten komen. Geef scholen en kinderopvangorganisaties meer ruimte om vanuit één gemeenschappelijke organisatie en bestuur invulling te geven aan kindcentra. Sociale partners kunnen de mogelijkheid om binnen de bestaande kaders arbeidsvoorwaardelijk maatwerk te leveren, vaker benutten.

Wat vraagt dat van de partijen?

- School en opvang** ontwerpen een gevarieerd aanbod van hoge kwaliteit met nieuwe invullingen en verbindingen van opvang, onderwijs, sport, cultuur en welzijn
- Sociale partners** overleggen over personele en arbeidsrechtelijke voorwaarden
- Lokale overheid** stimuleert lokale innovatie in onderwijs- en opvangbeleid
- Rijksoverheid** biedt ruimte aan proeftuinen en vrijplaatsen

2

3

¹ film *De Toekomst uitvinden. Kindcentra in beeld*. Project Andere Tijden in onderwijs en opvang/ APS, 2012

² Hoorzitting Tweede Kamer, commissie onderwijs, sociale zaken, juni 2011

Nieuwe tijden voor onderwijs en opvang

- Geef scholen, kindcentra en samenwerkingsverbanden de vrijheid om dag-, week- en jaarrooster in overleg met personeel en ouders zelf in te vullen.
- Schrap wettelijke bepalingen die verhinderen dat andere dan klassieke tijdenmodellen mogelijk zijn.

Toelichting

De Sociaal Economische Raad concludeert in haar onderzoek *Tijden van de samenleving* dat traditionele school- en opvangtijden niet in de pas lopen met arbeids- en leefpatronen van moderne gezinnen. “Belangrijke uitgangspunten voor de raad zijn dat school- en opvangtijden aansluiten op werktijden en dat optimaal gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van een volledig weekvenster, waarbij ook de woensdag en de vrijdag als reguliere werkdagen gelden. (...) De primaire verantwoordelijkheid voor een dergelijk sluitend dagarrangement van onderwijs en opvang ligt bij de overheid. De implementatie van een eigentijds en sluitend dagarrangement voor 4- tot 12-jarigen beschouwt de raad als een eerste stap in de ontwikkeling naar integrale kindvriendelijke centra voor 0- tot 12-jarigen”¹.

Om het lokale maatwerk te kunnen leveren, hebben scholen en kinderopvang armslag nodig. Om kinderen méér en een meer sámenhangend aanbod te geven, om beter aan te sluiten op tijden, ritme en vakantie van werkende ouders, maar ook om als organisaties slimmer en efficiënter te opereren. De omslag naar andere schooltijden heeft inmiddels een grote vlucht genomen. Uit de Monitor Nieuwe Schooltijden blijkt dat 55% van de basisscholen voornemens is daarmee aan de slag te gaan². De afgelopen jaren was een versnelling meetbaar (méér scholen maken de omslag) en een verschuiving van traditionele schooltijden naar andere tijdenmodellen, waaronder het vijf-gelijke-dagenmodel. Sinds 2011 werken tien scholen in Nederland aan de flexibilisering van vakanties³. Dit sluit aan op de behoefte van jonge ouders. Meer dan de helft van de jonge ouders heeft een voorkeur voor nieuwe schooltijden en flexibele schoolvakanties⁴.

Wat vraagt dat van de partijen?

School en opvang	hanteren een tijdenmodel dat kinderen rust en regelmaat biedt en ouders ondersteunt in de combinatie arbeid en zorg
Sociale partners	overleggen over de randvoorwaarden voor de invoering van nieuwe tijden
Rijksoverheid	biedt ruimte in de regelgeving van schooltijden en schoolvakanties; neemt drempels weg voor het hanteren van andere tijdenmodellen

¹ Sociaal Economische Raad, *tijden van de samenleving*, april 2011

² Monitor Andere schooltijden, Factsheet mei 2011, Oberon/PO raad

³ Experimenten Flexibilisering schooltijden, Ministerie OCW, juni 2011

⁴ *Jonge ouders over schooltijden*, onderzoek van BOinK in opdracht van project Andere Tijden in onderwijs en opvang, juni 2011

Stimuleer samenwerking van professionals

- Creëer functies waarin onderwijsondersteuning en opvangtaken zijn gebundeld
- Onderzoek de mogelijkheden en maak de weg vrij voor aanstelling bij één werkgever
- Werk aan harmonisatie van arbeidsvoorwaarden, functiewaardering en opleidingsvereisten
- Professionaliseer de opleidingen gericht op de sectoren onderwijs en opvang

Toelichting

Essentieel in het dagarrangement is dat professionals van uiteenlopende achtergrond die met dezelfde kinderen werken, gezamenlijk een sluitend aanbod en doorgaande lijnen creëren. Voorlopers zoeken naar mogelijkheden om als één team te functioneren; voor de kinderen, voor ouders en in de organisatie. Combinatiefuncties – werknemers die zowel opvang, onderwijsondersteuning, sport als pedagogische begeleiding doen – zijn daarbij een praktisch middel. Hiermee kunnen onderwijsgeveden zich concentreren op hun kerntaken, terwijl werknemers in de opvang meer perspectief krijgen op een volledig dienstverband, doorstroom en carrière. Voor de doorgaande lijn op de dag is het een stap vooruit, de gezichten zijn voor kinderen vertrouwd, professionals ontdekken elkaars toegevoegde waarde en de organisatie kan slim omgaan met de inzet van medewerkers op MBO- en HBO-taken. Meer personele samenwerking tussen onderwijs en opvang vraagt om een goede afstemming van arbeidsvoorwaarden en financiering. Een stap vooruit is het opnemen van een combinatiefunctie in de cao primair onderwijs voor onderwijsondersteuning en naschoolse opvangtaken (medewerker brede school). Sociale partners zijn bereid hiermee aan de slag te gaan. Op de korte termijn, vanuit de situatie van twee aparte cao's met eigen arbeidsvoorwaardelijke en rechtspositionele regelingen, is het zaak de vrijstelling van BTW bij detachering te regelen. Op langere termijn ligt het in de rede om meer af te stemmen en wellicht tot een gemeenschappelijke cao te komen. Hiervoor is gelijke financiering wel noodzakelijk; dat zal de integratie tussen onderwijs en kinderopvang bevorderen. Het beroepsonderwijs dient op de nieuwe werkelijkheid van toenemende samenwerking in het veld in te spelen. De opleidingsprofielen van nu nog gescheiden onderwijs- en opvangfuncties, zowel op MBO als HBO-niveau, moeten worden afgestemd.

Wat vraagt dat van de partijen?

School en opvang	stimuleren personele samenwerking in combinatiefuncties en het werken in één team
Sociale partners	creëren vergelijkbare functies in de afzonderlijke cao's en onderzoeken de mogelijkheden van verdere harmonisatie
Beroepsonderwijs	stroomlijnt opleidingsprofielen en programma's
Rijksoverheid	lost BTW-problematiek bij detachering op

Denk in ruimte voor Kinderen

- Richt het onderwijshuisvestingsbeleid op de omvorming en slimme verbouwing van bestaande (school-)gebouwen naar multifunctionele, flexibele en duurzame centra voor kinderen
- Ga bij nieuwbouw uit van één pedagogische omgeving voor kinderen
- Zoek naar slimme combinaties met sport, cultuur en zorg
- Zoek investeerders voor multifunctionele gebouwen voor kinderen, ouders en buurt

Toelichting

Toegroeien naar voorzieningen voor 0- tot 12-jarigen betekent fundamenteel anders denken over de omgeving waarin dat gebeurt. Afzonderlijke fysieke eenheden als crèches, schoolgebouwen of peuterspeelzalen maken plaats voor één leef- en werkplaats voor kinderen, die past in de buurt of wijk. Een pedagogisch verantwoorde plek, waar het ook voor kinderen die er langer verblijven, goed toeven is. Binnen- en buitenruimten zijn veilig, aantrekkelijk en uitdagend vormgegeven. Beheer en exploitatie kan in eigen hand of bij derden zoals maatschappelijk vastgoedorganisaties worden neergelegd.

Met een krimpend aantal leerlingen zal er minder vaak nieuwbouw plaatsvinden. Efficiënter gebruik van bestaande ruimte wordt de opdracht. Dat betekent bestaande school- en zo nodig andere gebouwen transformeren en slim verbouwen tot een pedagogische omgeving voor kinderen¹. Wet- en regelgeving en bekostiging zouden hierop moeten worden ingericht. De lokale overheid kan aan de hand van een gemeentelijk ramingsmodel in kaart brengen wat een te verwachten volumegroei voor uitbreiding aan locaties betekent. Afhankelijk van de lokale context kan er een variatie in ruimtelijke concepten worden gecreëerd: buitenschoolse opvang en onderwijs in één gebouw; opvang en school op een kindercampus (à la Denemarken); in dorpshuizen of op afzonderlijke locaties, maar wel in elkaars nabijheid. Er zijn goede voorbeelden van combinaties met sportlocaties. Het recent door VNG, PO-Raad, VO-raad en Waarborgfonds Kinderopvang opgerichte kenniscentrum voor onderwijs- en kinderopvanghuisvesting draagt bij aan een professioneel opdrachtgeverschap binnen de sector en biedt tevens mogelijkheden om een investeringsfonds voor huisvesting in onder te brengen.

Wat vraagt dat van de partijen?

- School en opvang** maken een fysieke vertaling van de gezamenlijke pedagogische visie in binnen- en buitenruimte, inrichting en gezamenlijk gebruik
- Lokale overheid** ontwikkelt integraal accommodatiebeleid en stelt financiële middelen ter beschikking voor nieuwbouw en verbouw voor geïntegreerde onderwijs- en opvangvoorzieningen
- Rijksoverheid** harmoniseert en normaliseert regelgeving voor bouw, onderhoud, eigenaarschap en financiering zodat geïntegreerde vastgoedoplossingen zo eenvoudig mogelijk worden; maakt renovatie van bestaande (school-) gebouwen mogelijk

¹ Agenda gebouwen voor Kinderen, Netwerkbureau Kinderopvang, 2011

Maak de weg vrij

- Screen de Wet Primair Onderwijs (en regelingen) en Wet Kinderopvang op conflicterende voorschriften en regelgeving
- Pas regels uit wettelijke kaders van primair onderwijs, kinderopvang en jeugdbeleid aan vanuit het perspectief van voorzieningen voor kinderen van 0 tot 12 jaar

Toelichting

De kinderopvang (inclusief het peuterspeelzaalwerk) en het basisonderwijs hebben een eigen wettelijke opdracht. Er is sprake van twee wetgevingsregimes (Wet Primair Onderwijs en Wet Kinderopvang). Maar het overlapgebied is groot. Alle sectoren zetten in op een doorgaande brede ontwikkeling van kinderen en het opsporen en 'wegwerken' van (taal)achterstanden in een zo vroeg mogelijk stadium. Onderwijs en opvang delen het doel om waarden en normen te ontwikkelen en over te dragen en sociale en persoonlijke competenties te ontwikkelen. De wettelijke kaders hebben dus raakvlakken maar ook tegenstrijdigheden en begrenzingen. In de praktijk vindt men oplossingen, maar een screening vanuit het perspectief van samenwerkende partners uit onderwijs en kinderopvang levert een agenda voor harmonisatie op. De toezichtlast wordt hiermee ook verminderd.

Nadere bestudering van raakvlakken en tegenstrijdigheden is nodig op¹

- de mogelijkheid van een breed aanbod voor alle kinderen
- de definiëring van schoolse en niet-schoolse tijd (dag, week, jaar)
- het inzetten van één team van professionals (aanstellingen, cao's, arbeidsvoorwaarden)
- de samenwerking in één gebouw (bijvoorbeeld door aanpassing van de onderwijsbestemming van ruimten)
- groeps grootte, inrichting, veiligheid, hygiëne, leerlingenvervoer, verzekeringen e.d.
- medezeggenschap
- kwaliteitstoetsing, inspectie
- bestuurlijke en juridische samenwerkingsvormen

Wat vraagt dat van de partijen?

- School en opvang** de sectoren kinderopvang en onderwijs brengen tegenstrijdige regelgeving in kaart en doen aanbevelingen aan de rijksoverheid
- Rijksoverheid** harmoniseert regelgeving kinderopvang en onderwijs; bevordert afstemming en werkt geleidelijk toe naar één inspectie

¹ Zie ook De sterrenschool 2.0, de Argumentenfabriek, juli 2010

Bundel lokaal beleid en middelen

- Ontwikkel een aansprekende visie, creëer een speelveld en daag maatschappelijke 'dienstverleners' uit tot initiatief voor vernieuwing
- Geef richting met behulp van voorzieningenplanning en ontwikkel integraal accommodatiebeleid
- Bundel lokaal geldstromen op het gebied van jeugd, zorg, welzijn, vrije tijd
- Gebruik de Lokaal Educatieve Agenda als platform

Toelichting

De gemeente heeft een beperkte wettelijke taak sinds de invoering van de Wet Kinderopvang. Veel gemeenten deden een stap terug en voerden geen actief beleid meer op het gebied van kinderopvang. Maar dat beeld is gekanteld omdat onderwijs en kinderopvang worden gezien als essentieel onderdeel van integraal jeugdbeleid en er kansen worden gezien in de koppeling met de transitie van de jeugdzorg. Dat blijkt onder andere uit het ontstaan van de kopgroep Wethouders voor kindcentra, een verband van 30 grote en middelgrote gemeenten en kleine kernen die het debat over geïntegreerde kindvoorzieningen wil stimuleren¹. Gemeenten prikkelen hun lokale kinderopvangaanbieders en schoolbesturen tot het aanbieden van dagarrangementen en regisseren of faciliteren deze initiatieven. Het lokale brede schoolbeleid kan gereactiveerd worden door het debat over de doorontwikkeling van de brede school richting integraal model in LEA-verband (Lokaal Educatieve Agenda) actief in te zetten. Dit wordt ook bepleit door het Landelijk Steunpunt Brede scholen². De gemeente pakt dan een actieve rol in de raming en planning van fysieke voorzieningen (zie 6. Ruimte voor kinderen). In dat licht is een blijvende betrokkenheid van de lokale overheid voor wat de voorzieningenplanning betreft onvermijdelijk.

Wat vraagt dat van de partijen?

- School en opvang** werken in samenspraak met de gemeente en andere partijen aan integrale bedrijfsvoering
- Lokale overheid** maakt verbinding tussen beleidsdossiers rond kinderen van 0 tot 12 jaar en pakt een actieve rol in aansturing, voorzieningenplanning en netwerkvorming van kindpartners

¹ Kopgroep *Wethouders voor Kindcentra* is een initiatief van de VNG en het project *Andere Tijden in onderwijs en opvang*

² Verschijningsvormen Brede Scholen, 2011

Hef de versnippering in beleidsinitiatieven op

- Bundel de dossiers primair onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen, jeugdbeleid en breng dit onder bij één bewindspersoon
- Maak een verbinding met de inspanningen ter bevordering van de Brede School, de experimenteerregelingen Flexibilisering onderwijstijd en Dagarrangementen en projecten als Combinatiefuncties, Sport en School

Toelichting

Voor de uitvoeringsorganisaties is een bundeling van initiatieven en vereenvoudiging van verantwoordingsplicht en regelgeving dringend gewenst. De verhuizing van kinderopvang naar SZW, vanaf 2010, is opgevangen met interdepartementale afstemming. Beide bewindspersonen treden samen op in dit dossier.

Blijft dat een bundeling van beleid voor kinderen van 0 tot 12 jaar recht doet aan ontwikkelingen in het veld. Rijks- en lokale overheid maken dan op beleidsniveau de aansluiting zodat wordt gewerkt aan een breed educatief aanbod voor alle kinderen met goed onderwijs, kwalitatief verantwoorde opvang en een geïntegreerd pakket van opvang en buitenschoolse activiteiten. Op lokaal niveau verbinden gemeenten diverse dossiers onder de noemer positief jeugdbeleid.

Wat vraagt dat van de partijen?

- Rijksoverheid** brengt verwante dossiers onder bij één bewindspersoon
- Lokale overheid** maakt verbinding tussen beleidsdossiers gericht op kinderen van 0 tot 12 jaar

Organiseer onderzoek, kennisdeling, netwerkvorming

- Monitor innovatieve praktijken, beleg onderzoek en zorg voor kennisdeling en verspreiding van ervaring en informatie
- Geef de ontwikkeling van dagarrangementen en samenwerkende voorzieningen een plek in de ondersteuningsstructuur van onderwijs en opvang
- Zorg dat landelijke en lokale overheid, branche- en uitvoeringspraktijk op dit thema actief communiceren

Toelichting

Er is al een sterke innovatieve praktijk ontstaan waarin scholen en kinderopvangorganisaties visie, aanbod, tijden en personeel delen.

De koplopers hebben langzamerhand een schat aan kennis en ervaring opgebouwd waarmee de 'volgers' hun voordeel kunnen doen. Het identificeren en beschrijven van werkzame modellen, het monitoren van ervaringen en verspreiding van informatie en kennis kunnen deze innovatie van onderop in versnelling brengen.

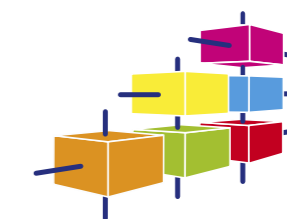
De door de ministeries van OCW en SZW georganiseerde conferentie 'Nieuwe tijden in onderwijs en opvang' in 2009 leverde een Werkagenda op met actiepunten op het gebied van onderzoek, monitoring en experimenten ¹. Daar is een voortvarende start mee gemaakt ². De vraagbaak- en ondersteuningsfunctie voor het veld – nu ingevuld door het project Andere Tijden in onderwijs en opvang en het Landelijk Steunpunt Brede scholen – zou een vaste plek in de ondersteuningsstructuur van onderwijs en opvang kunnen krijgen. De Werkgroep Onderwijs Kinderopvang blijft adviseren en het debat aanjagen.

Wat vraagt dat van de partijen?

School en opvang	leveren informatie aan over knelpunten en praktijkoplossingen, delen kennis en ervaring en organiseren zich
Sociale partners en ouderorganisaties	zetten het thema op de eigen agenda en verspreiden actief en kennis en informatie naar de achterban
Lokale overheid	draagt bij aan lokale evaluatie en monitoring
Rijksoverheid	maakt een werkagenda voor de komende 5 tot 10 jaar voor onderzoek naar voortgang en resultaten, ontwikkeling en communicatie

¹ *Nieuwe tijden in onderwijs en opvang*, een advies van het veld aan de regering, Oberon / Duin projectmanagement, 2009

² Inventariserend onderzoek ITS, 'Variatie in schooltijden', 2010; Regioplan, Monitor 5 gelijke dagenmodel, start 2011
Experimenten flexibilisering schooltijden, start 2011: *Experimenten gemeentebrede dagarrangementen*, start 2012

Andere Tijden in onderwijs en opvang
Een samenwerking van VOS/ABB, Brancheorganisatie Kinderopvang, PO-Raad, Het Kinderopvangfonds en BOinK

10 Adviezen

- 1 Geef richting**
Formuleer een visie op de vormgeving van de voorzieningen voor de ontwikkeling, het onderwijs en de opvang van kinderen van 0 tot 12 jaar
- 2 Werk vanuit de wensen en behoeften van kinderen en ouders**
Stimuleer pedagogisch partnerschap van ouders, school en opvang
- 3 Investeer in innovatie**
Creëer proeftuinen en vrijplaatsen om innovaties te ontwikkelen en te borgen
- 4 Nieuwe tijden voor onderwijs en opvang**
Bied ruimte voor flexibilisering van school- en vakantietijden
- 5 Stimuleer samenwerking van professionals**
Benut de expertise en competenties van verschillende professionals rondom het kind
- 6 Denk in ruimte voor kinderen**
Neem afscheid van het schoolgebouw en (ver-)bouw multifunctionele, flexibele en duurzame centra voor kinderen
- 7 Maak de weg vrij**
Screen de wet- en regelgeving Primair onderwijs en Kinderopvang op tegenstrijdigheden vanuit het perspectief van voorzieningen voor 0 tot 12-jarigen
- 8 Bundel beleid en middelen**
Ontwikkel een integrale visie op (positief) jeugdbeleid, maak verbindingen tussen beleidsdossiers en bundel geldstromen
- 9 Hef de versnippering in beleidsinitiatieven op**
Breng de beleidsdossiers rondom jeugd onder bij één bewindspersoon
- 10 Organiseer onderzoek, kennisdeling en netwerkvorming**
Maak een werkagenda voor de komende 5 tot 10 jaar voor noodzakelijke inspanningen

Meer informatie over de 10 Adviezen:

Werkgroep Onderwijs Kinderopvang
L. Cats, projectsecretariaat, 030 - 23 31 400
info@werkgroeponderwijskinderopvang.nl
www.werkgroeponderwijskinderopvang.nl

Andere Tijden in onderwijs en opvang
A. Duin, projectleider, 06 - 5393 20 36
info@anderetijdeninonderwijsenopvang.nl
www.anderetijdeninonderwijsenopvang.nl